

Україна
Тернопільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18
Тернопільської міської ради Тернопільської області

НАКАЗ

2025 2025

№ 213

**Про затвердження Меморандуму
співпраці між учасниками
освітнього процесу**

Керуючись Конституцією України, Законом України «Про освіту», на виконання рішення педагогічної ради від 05 грудня 2025 року (протокол № 4), з метою ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Меморандум співпраці між учасниками освітнього процесу (педагогами, учнями, батьками) Тернопільської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 18 (додаток).
2. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор школи

Руслан ЗАБРОЦЬКИЙ

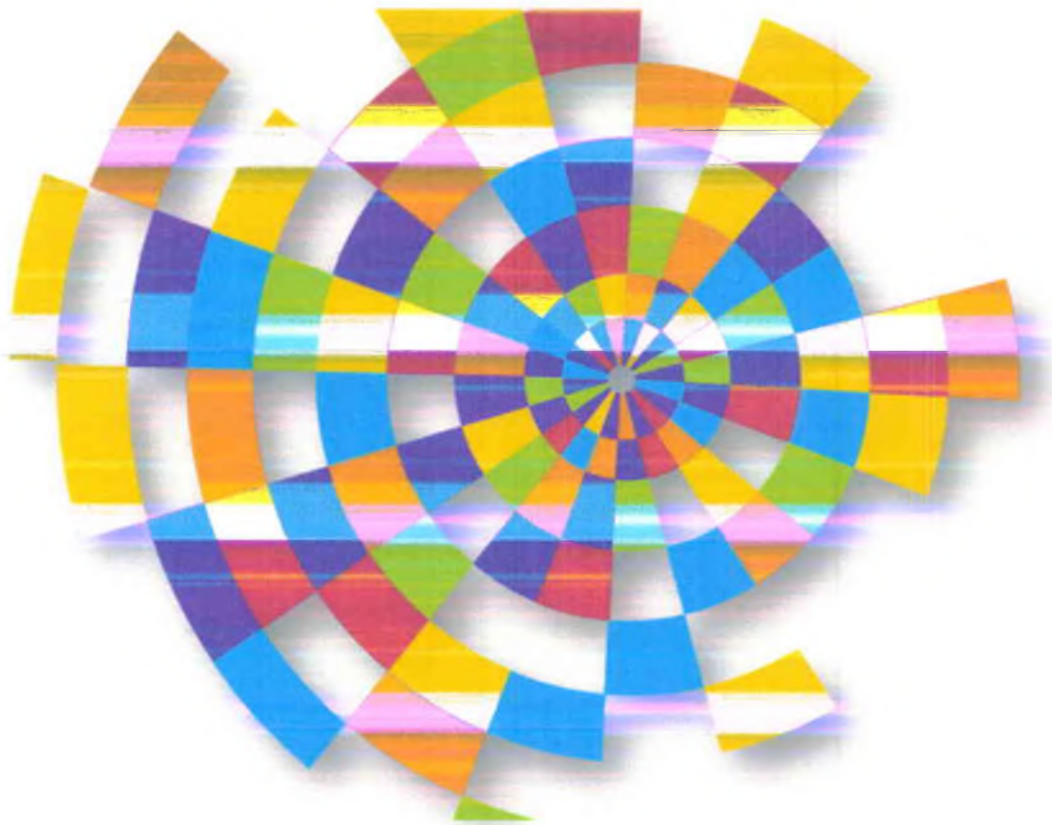
СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
Протокол № 4
від 05 грудня 2025 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом від 05.12. 2025 № 213
Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 18

Директор школи
Руслан ЗАБРОЦЬКИЙ

МЕМОРАНДУМ СІМВРАЦІ

*між учасниками освітнього процесу
Тернопільська ЗОШ І-ІІІ ступенів № 18:
педагогами, учнями та батьками*

Тернопіль 2025

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ПЛІДНА СПІВПРАЦЯ МІЖ УСІМА УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ҐРУНТУЄТЬСЯ НА ТАКИХ ТВЕРДЖЕННЯХ:

«Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю і повинні діяти у відношенні один до одного в дусі братерства»

Стаття 1 Загальної декларації прав людини

«Освіта повинна бути спрямована на повний розвиток людської особи і збільшення поваги до прав людини і основних свобод»

Частина 2 статті 26 Загальної декларації прав людини

«Найкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто несе відповідальність за її освіту і навчання; насамперед таку відповідальність несуть її батьки»

Принцип 7 Декларації прав дитини, ухваленої резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року

«Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору»

Закон України «Про освіту»

МИ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ ТА УЧНІ, ВИХОДИМО З ТОГО, ЩО:

Головним принципом співпраці всіх учасників освітнього процесу є принцип дитиноцентризму, тобто орієнтація на потреби учня.

Освітній процес ґрунтується на співпраці педагогів, батьків та учнів. Саме взаємодія в межах трикутника «учень-учитель-батьки» створює простір для сучасної ефективної освіти.

В основу співпраці між усіма учасниками освітнього процесу покладені принципи педагогіки партнерства:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принцип соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості жорстокого поводження з дітьми, насильства (булінгу) та психологічного насильства.

Співпраця має відбуватись на засадах:

- обов'язковості розгляду пропозицій сторін;
- пріоритету узгоджувальних процедур;
- прозорості, відкритості та гласності;
- обов'язковості дотримання досягнутих домовленостей;
- взаємної відповідальності сторін.

Дії та поведінка всіх учасників освітнього процесу в шкільному просторі та поза ним ґрунтуються на повазі до прав людини, прав дитини та дотриманні чинного законодавства України.

РОЗДІЛ 1. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ

МИ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ ТА УЧНІ, ВИХОДИМО З ТОГО, ЩО: ШКОЛА ЯК СПІЛЬНОТА ТА ОСЕРЕДОК МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ МОЖЕ СТВОРИТИ ВЛАСНІ ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТИ, ЩО НЕ СУПЕРЕЧАТЬ ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ. ВОНИ МАЮТЬ БУТИ ПУБЛІЧНИМИ, ВСІМ ВІДОМИМИ, ЗАГАЛЬНОДОСТУПНИМИ, ЗРОЗУМІЛИМИ ВСІМ І ПРИЙНЯТНИМИ ДЛЯ ВСІХ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ.

ПРАВИЛА ГРУНТУЮТЬСЯ НА ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЯХ, ПРИНЦИПАХ ДЕМОКРАТІЇ ТА ПРОЗОРОСТІ В УХВАЛЕННІ РІШЕНЬ, РІВНОГО ДОСТУПУ ДО ВСІХ ПОСЛУГ, ПОВАГИ ДО РІЗНОМАНІТНОСТІ КУЛЬТУР.

1.1 РОБОТА ГРОМАДСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Тернопільська ЗОШ I-III ступенів № 18 є осередком місцевої громади, мета існування якого – освіта і всебічний розвиток учнів, а також осередком спілкування і співпраці для місцевої громади міста, району. Низка засадничих рішень у житті закладу, зокрема правила і регламенти, які не суперечать чинному законодавству, може ухвалюватися на засадах громадського самоврядування.

- Ключові питання взаємодії між учасниками освітнього процесу вирішуються на загальних зборах учасників освітнього процесу (конференції), які формуються з представників шкільного самоврядування педагогів, учнів та батьків. У разі потреби на загальних зборах для вирішення поточних питань життя закладу може бути обрана Координаційна рада, сформована з представників усіх учасників освітнього процесу. Координаційна рада може збиратися за потреби або регулярно – один раз на місяць. Дирекція закладу надає приміщення для роботи органів батьківського та учнівського самоврядування.
- Запорука плідної роботи громадського самоврядування в освітньому закладі – максимальна залученість усіх членів спільноти та ефективна комунікація між ними. Канали комунікації в закладі освіти мають бути

доступними і зручними для всіх. Члени шкільної спільноти, які не мають можливості користуватися офіційним сайтом та/або месенджерами і сторінками в соцмережах, мають бути забезпечені зручними та зрозумілими для них формами комунікації і зворотного зв'язку на кшталт дошок оголошень, скриньок, куди можна кидати записки з пропозиціями, тощо.

- Показником дієвості громадського самоврядування в закладі освіти є налагоджені механізми зворотного зв'язку: забезпечена можливість для обговорень, питань, петицій, голосувань, створення «банку пропозицій та ідей» тощо, врахування запитів і пропозицій у подальшій роботі.
- Інструментом оцінки ефективності громадського самоврядування в школі може бути процедура самооцінки, яка проводиться за рішенням органів шкільного самоврядування. Самооцінка проходить у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи громадського самоврядування з урахуванням результатів опитування.

1.2. ПРАВИЛА ТА РЕГЛАМЕНТ

ВСТУП

Місія Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 18 стверджує, що ми розвиваємо моральні та етичні духовні якості учня і почуття розуміння інших. Наша візія передбачає, що учні мають бути організованими, свідомими, турботливими та відповідальними, вони мають поважати права інших і робити свій внесок у загальне благо.

Маючи це на увазі, ми створюємо політику прогресивної дисципліни, яка відображає місію та візію школи.

У будь-якій великій групі людей конфлікт, природно, має місце. І нашою метою є навчити вирішувати конфлікти, використовуючи позитивні стратегії задля отримання вигравшних результатів. Може статися, що деякі учні відчуватимуть труднощі в дотриманні вимог, встановлених у спільних інтересах.

Дирекція школи несе відповідальність за забезпечення дотримання правил поведінки для учнів, і повинно мати значну свободу дій для задоволення індивідуальних потреб учнів та здійснення судження в контексті конкретних обставин. Наслідки за недотримання очікуваної поведінки можуть відрізнятися в кожній окремій ситуації для кожного окремого учня.

У випадку легкої або незначної провини педагогічний склад закладу освіти повинен допомагати учням усвідомити неправильність їхніх дій та використовувати такі ситуації, щоб навчити дітей знаходити альтернативні варіанти з позитивними результатами.

У разі некоректної поведінки дисциплінарні заходи повинні бути застосовані в рамках, які зміщують фокус з покарання на інший – коригувальний та співчутливий. Заклад буде використовувати ряд заходів, орієнтованих на зміцнення позитивної поведінки і допомоги учням у визначенні правильного вибору.

Вступаючи до Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 18, учні та батьки погоджуються виконувати її правила та підтверджують розуміння їх важливості. І діти, і дорослі є відповідальними за їх (не)виконання.

1. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до ст. 20 Закону України «Про загальну середню освіту» учень – це особа, яка навчається і виховується в одному із загальноосвітніх навчальних закладів, зарахування до яких, як правило, здійснюється з 6 років.

Статус учнів як учасників навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах, їх права та обов'язки визначаються Законом України «Про освіту», Законом України «Про загальну середню освіту» та іншими нормативно – правовими актами чинного законодавства України.

Відповідно до ст. 53 Закону України «Про освіту» учні як здобувачі освіти мають право на:

- навчання впродовж життя та академічну мобільність;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- якісні освітні послуги;
- справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;
- відзначення успіхів у своїй діяльності;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
- безпечні та нешкідливі умови навчання, утримання і праці;
- повагу людської гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- користування бібліотекою, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом освіти відповідно до спеціальних законів;
- доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;
- трудову діяльність у позанавчальний час;

- збереження місця навчання на період проходження військової служби за призовом та/або під час мобілізації, на особливий період;
- особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом освіти;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі, жорстокого поводження з дітьми, насильства (булінгу), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Учні як здобувачі освіти зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми (індивідуального навчального плану за його наявності), дотримуючись принципу академічної доброчесності, та досягти результатів навчання, передбачених стандартом освіти для відповідного рівня освіти;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
- відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за його наявності);
- повідомити керівництво закладу освіти про відомий їм факт жорстокого поводження, насильства (булінгу) по відношенню до здобувача освіти або педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто, або отримали достовірну інформацію про такий випадок від інших осіб.

Здобувачі освіти мають також інші права та обов'язки, передбачені законодавством та установчими документами закладу освіти.

Залучення здобувачів освіти під час освітнього процесу до виконання робіт чи до участі у заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньої програми, забороняється, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України.

Учням забороняється:

- допускати прояви грубості, вульгарності;
- палити у приміщеннях і на території навчального закладу;
- використовувати петарди;
- вживати алкогольні вироби, наркотичні та токсичні речовини;
- псувати державне, громадське та особисте майно.

2. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Правила поведінки учнів базуються на законах України, постановах Міністерства освіти та науки України та органів місцевого самоврядування, Статуті Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 18. Правила розповсюджуються на всіх учнів закладу освіти і є обов'язковими для виконання на всій території закладу, а також під час усіх заходів, що проводяться у закладі освіти.

Правила внутрішнього розпорядку для учнів Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 18

1. Правила поведінки учнів базуються на законах України, постановах Міністерства освіти та науки України та органів місцевого самоврядування, Статуті Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 18.
2. У випадку порушення Правил до учнів можуть бути вжиті такі стягнення:
  - усне зауваження;
  - запис зауваження в щоденник ;
  - винесення догани, включно із занесенням її в особову справу учня ;
  - виклик учня самого або з батьками на педагогічну раду ;
  - відшкодування завданої учнем матеріальної шкоди його батьками .
3. Заборонено приносити до школи предмети або речовини, які можуть зашкодити здоров'ю та безпеці оточуючих або завадити проведенню освітнього процесу.
4. Паління та вживання алкогольних напоїв на території закладу категорично заборонено.
5. До закінчення уроків учень може залишити територію школи тільки з дозволу класного керівника або чергового адміністратора.
6. Учень має бути ввічливим у спілкуванні з учителями, працівниками школи, батьками інших учнів, а також з учнями.
7. Учні повинні дбайливо ставитися до шкільного майна та речей, що належать вчителям та іншим учням. Забороняється брати без дозволу чужі речі. За пошкоджене шкільне майно батьки учня зобов'язані відшкодувати збитки.

Правила поведінки на уроках

1. Учні зобов'язані приходити до школи за 10-15 хвилин до початку занять.
2. Заборонено перебувати в класах у верхньому одязі.
3. Одяг учнів має бути чистим і охайним та відповідати вимогам, викладеним у Статуті школи.
4. Учні входять до класу за дзвоником. Запізнюватися на уроки без поважних причин заборонено.
5. Під час уроку не можна створювати галас, без дозволу підводитись, відвертати увагу інших учнів від уроку.
6. Заборонено виходити з класу без дозволу вчителя.
7. Урок закінчується тоді, коли вчитель оголосив про це. Тільки після цього учні можуть йти на перерву.
8. Учні повинні охайно вести щоденник і давати його вчителю без будь-яких заперечень.
9. Учень повинен дбайливо ставитися до своїх підручників та зошитів.
10. Учні зобов'язані знати і дотримуватися правил техніки безпеки як під час уроків, так і після їх закінчення.
11. Забороняється користуватися мобільними телефонами під час проведення уроків.

Правила поведінки під час перерви

1. Під час перерви учень зобов'язаний прибрати своє робоче місце й підготуватися до наступного уроку.
2. Під час перерви забороняється:
  - бігати сходами, коридорами та в класних приміщеннях ;
  - штовхатися або грати у м'яча у приміщеннях, не пристосованих для цього;
  - сваритися між собою та зі сторонніми людьми, з'ясовувати стосунки за погані слова, битися.
3. У шкільній їдальні учні повинні виконувати вимоги вчителів, працівників їдальні та чергових і дотримуватися черги.
4. Заборонено перебувати у приміщенні їдальні у верхньому одязі.
5. Заборонено виносити їжу і напої за межі їдальні.

Вимоги до зовнішнього вигляду школярів

- Учні мають право вибирати вільний стиль одягу, проте він не має суперечити морально-етичним нормам етикету. Висота підборів не має перевищувати 5 см. Одяг повинен відповідати зросту, виражати пошану господаря до самого себе і членів шкільної спільноти.
- На уроках фізкультури учні обов'язково мають бути у спортивному одязі і змінному взутті, яке вони можуть залишати у класі разом із верхнім одягом. На інших уроках спортивний одяг недоречний.
- На уроках трудового навчання необхідно мати фартух та інше спорядження, що рекомендує вчитель.
- Дівчата повинні дотримуватися вимог у зачісці, не зловживати косметикою і яскравим манікюром, а також дорогоцінними прикрасами. У разі пропажі дорогоцінних прикрас, адміністрація закладу не несе матеріальну відповідальність.
- Знаходитися в закладі у верхньому одязі без особливих на те причин не дозволяється.
- На урочисті загальношкільні заходи учні приходять у святковій формі.
- На вечори, концерти учні вибирають одяг по рекомендації батьків і на свій розсуд.

3. УЧАСТЬ БАТЬКІВ У ВСЕБІЧНОМУ РОЗВИТКУ ДИТИНИ. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ

Навчання – це не двосторонній процес взаємодії учнів та вчителів, в ньому присутня і третя, не менш важлива, сторона – батьки. Саме тому ми приймаємо до закладу не лише дитину, а й найближчих для неї людей – тата і маму, тобто всю сім'ю, і бачимо батьків активними учасниками освітнього процесу нарівні з учнями та вчителями. Такий підхід є абсолютно природним, адже сім'я – це середовище первинної соціалізації дитини, джерело її емоційної підтримки, засіб передачі та збереження цінностей. Оскільки основною метою закладу є формування всебічно та гармонійно розвиненої, щасливої особистості з лідерськими якостями, без участі батьків досягти її реалізації буде неможливо.

Ми чекаємо від батьків:

- віри у свою дитину та прийняття не лише її сильних сторін, а й слабких;
- бажання розвивати творчі здібності та всіляко заохочувати прояви ініціативи свого сина чи доньки;
- довіри до всіх, хто працюватиме з дитиною: до керівництва НВК, вчителів, психолога, соціального педагога адже всі вони – професіонали, віддані своїй справі, які живуть дітьми, дивляться з вами в одному напрямку і готові до діалогу та співробітництва;
- чіткого розуміння, що дитина перебуває на території закладу весь день і для неї це чималий відрізок часу. Навчання є своєрідною роботою, що повинна цінуватися і сприйматися так само, як і ваша щоденна робота. Тут у дитини з'являються нові друзі, відкриваються невідомі раніше істини, розвиваються таланти. Одним словом, вона проходить шлях соціалізації, який часом не може обійтися і без певних розчарувань та проблем. А тому ми просимо вас цікавитися шкільними справами дитини, підтримувати її і одразу звертатися до нас, якщо ви помітили якісь зміни в поведінці;
- толерантності до думок, традицій та матеріального статку інших родин;
- підтримки здорового способу життя;
- поваги до української мови, культури та традицій та мови і традицій національних меншин.

Ми завжди відкриті для вас і впевнені, що разом нам вдасться в повній мірі досягти поставленої мети.

Відповідно до Статті 55 Закону України «Про освіту» виховання в сім'ї є першоосновою розвитку дитини як особистості.

Батьки мають рівні права та обов'язки щодо освіти і розвитку дитини.

Батьки здобувачів освіти мають право:

- захищати відповідно до законодавства права та законні інтереси здобувачів освіти;
- звертатися до закладів освіти, органів управління освітою з питань освіти;
- обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти;
- брати участь у громадському самоврядуванні закладу освіти, зокрема обирати і бути обраними до органів громадського самоврядування закладу освіти;
- завчасно отримувати інформацію про всі заплановані у закладі освіти та позапланові педагогічні, психологічні, медичні, соціологічні заходи, дослідження, обстеження, педагогічні експерименти та надавати згоду на участь у них дитини;
- брати участь у розробленні індивідуальної програми розвитку дитини та/або індивідуального навчального плану;
- отримувати інформацію про діяльність закладу освіти, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати заяву керівництву закладу освіти або його засновнику про випадки жорстокого поводження (булінгу) по відношенню до дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків жорстокого поводження (булінгу) по відношенню до дитини, або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- брати участь у розробці плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію жорстокому поводженню з дітьми (булінгу) в школі та отримувати інформацію про стан його реалізації.

Батьки здобувачів освіти зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- сприяти виконанню дитиною освітньої програми та досягненню дитиною передбачених нею результатів навчання;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у дітей усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у дитини повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України;
- дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, а також умов договору про надання освітніх послуг (за наявності);
- сприяти керівництву школи у проведенні розслідування щодо виявлених фактів жорстокого поводження з дітьми (булінгу);
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків жорстокого поводження з дітьми(булінгу) у школі".

Правила для батьків

- Вхід батьків в приміщення школи лише за згодою адміністрації. Батьки можуть відвідувати виховні заходи, які заплановані. Проте батьки мають повідомити вчителя про прихід, коли мають намір відвідати уроки чи факультативи.
- Недопустимі будь-які види агресії з боку батьків стосовно інших учнів, учителів закладу чи її адміністрації.
- Батьки дозволяють адміністрації використовувати фотографії, відеозйомку і/або опитування дітей, зроблені у школі, для опублікування на електронних сайтах, у газетах, чи у соціальних мережах (Facebook). Якщо батьки виступають проти використання школою цих матеріалів з рекламною метою, вони повинні заповнити відмовний формуляр.
- Всі питання пов'язані з навчанням та поведінкою дитини батьки можуть вирішувати, заздалегідь домовившись з класним керівником, на консультаціях з вчителями-предметниками. Зустрічі з вчителями можна призначити після закінчення навчального процесу.
- Заходити на урок батькам дозволяється з дозволу директора школи.
- Батьки матеріально відповідальні за пошкодження шкільного майна дитиною.

Правила для відвідувачів школи

- Осіб, які не пов'язані з навчальним процесом і відвідують школу за службовою необхідністю чи перевіркою, пропускають при пред'явленні документа, що засвідчує особу, за погодженням з директором і реєстрацією в журналі перевірок. (за необхідністю дотримання карантинних вимог)
- Групи осіб, що відвідують школу для проведення й участі в масових заходах, семінарах, конференціях, оглядах тощо, допускають у будівлю школи за дозволом адміністрації школи та за списками учасників за наявності документа, що засвідчує особу. (за необхідністю дотримання карантинних обмежень)

- Для виклику працівника школи або представника адміністрації необхідно звертатися до чергової прибиральниці, сторожа (охоронця) або чергового адміністратора.
- При відвідуванні школи відвідувач зобов'язаний за проханням чергової прибиральниці, сторожа (охоронця) надати на візуальний огляд принесені з собою речі для недопущення потрапляння в будівлю школи алкоголю, наркотичних, вибухонебезпечних, легкозаймистих, отруйних речовин і рідин, заборонених для зберігання та перенесення без спеціального дозволу предметів, зброї та боєприпасів тощо.
- У випадку виявлення у відвідувача або в його речах зброї, речовин, рідин, небезпечних предметів – чергова прибиральниця, сторож (охоронець) затримує відвідувача і доповідає про випадок черговому адміністратору та директору школи (особі, що його заміщує).
- У разі виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з допуском відвідувачів до будівлі школи, чергова прибиральниця, сторож (охоронець) звертається до чергового адміністратора чи директора школи або його заступника.

Правила для проїзду автотранспортних засобів

- Допуск без обмежень на територію школи дозволяється автомобільному транспорту екстрених і аварійних служб, швидкій медичній допомозі, пожежній охороні, поліції, комунальним службам та транспорту з доставки продуктів харчування в шкільну їдальню.
- Паркування автомобільного транспорту на території школи заборонено.

1.3. ПРИНЦИПИ ФІНАНСУВАННЯ ТА СПІВФІНАНСУВАННЯ

Фінансова діяльність шкільної спільноти ґрунтується на принципах відкритості, зрозумілості та прозорості.

Джерелами фінансування школи є:

- кошти бюджету в розмірі, передбаченому нормативами фінансування загальної середньої освіти для забезпечення освітнього процесу в обсязі, визначеному Державним стандартом загальної середньої освіти;
- добровічні внески юридичних і фізичних осіб;
- інші джерела, не заборонені законодавством.

Державне фінансування

«Заклади освіти, що отримують публічні кошти, та їх засновники зобов'язані оприлюднювати на своїх веб-сайтах кошторис і фінансовий звіт про надходження та використання всіх отриманих коштів, інформацію про перелік товарів, робіт і послуг, отриманих як благодійна допомога, із зазначенням їх вартості, а також про кошти, отримані з інших джерел, не заборонених законодавством». частина 3 ст. 30 Закону України «Про освіту»

Можлива співучасть батьків у фінансових витратах закладу є добровільною та може бути спрямована переважно на цільові проєкти, що слугують покращанню освітнього процесу та розвитку школи як осередку місцевої громади і знайшли підтримку більшості класної або шкільної спільноти.

Освітній заклад має право на придбання та оренду необхідного обладнання та інші матеріальні ресурси, користування послугами будь-якого підприємства, установи, організації або фізичної особи, фінансування за рахунок власних надходжень заходів, що сприяють поліпшенню соціально-побутових умов колективу.

ФІНАНСУВАННЯ КОШТОМ ДЕРЖАВНОГО ТА МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТІВ

- Усі члени шкільної спільноти мають вільний доступ до інформації про кошторис і фінансовий звіт закладу. Окрім інформації про надходження й використання всіх отриманих коштів, адміністрація закладу надає інформацію про запити на фінансування до засновників освітнього закладу, місцевої влади, спонсорів тощо, а також відповіді на них.
- Інформація про всі матеріальні цінності, отримані школою від батьків чи благодійних організацій, опубліковані на сайті освітнього закладу. Керівництво школи обліковує їх відповідно до законодавства та зобов'язується використовувати їх лише в інтересах школи.
- Адміністрація школи бере на себе зобов'язання подавати всю фінансову інформацію (або інформацію про всі кошти, які отримує школа з різних джерел) вчасно, достовірно і доступно для розуміння будь-якому учаснику освітнього процесу. Питання щодо кошторису та фінансового звіту вирішуються через звернення до адміністрації школи або міського управління освіти.
- В кінці навчального року директор публічно звітує про виконання річного плану школи та презентує план розвитку на наступний навчальний рік, а також пов'язані з цим планом очікувані фінансові потреби.

ДОДАТКОВЕ СПІВФІНАНСУВАННЯ СИЛАМИ БАТЬКІВ

Основною метою додаткового співфінансування силами батьків можуть стати цільові проекти, гроші, на які збираються за принципом відкритого оголошення. Проект може оголосити адміністрація школи, вчитель, батьки або учні. Проект виноситься на розгляд спільноти (класу або школи) і реалізується, якщо отримує належне фінансування на добровільних засадах. Кожен з членів батьківської спільноти самостійно вирішує, чи бажає фінансово підтримати проект, і також самостійно визначає розмір власної фінансової участі. Обов'язковою умовою такого співфінансування є оприлюднення переліку потреб та їхньої вартості.

Можливе співфінансування силами батьків здійснюється за принципами:

- **добровільності**: ніхто нікого не примушує здавати гроші на будь-що;
- **конфіденційності**: без згоди людини ніхто не має права публічно оголошувати, узяла вона участь у співфінансуванні чи ні;
- **прозорості та регулярної звітності**.

Співфінансування школи силами батьків є частиною кошторису школи і відображається в на сайті закладу у розділі «Публічна інформація - Фінансовий звіт». Тут відображений річний план державних асигнувань та надходжень, а також зміст робіт, виконаних батьками, спрямованих на організацію обладнання освітнього процесу та створення комфортних умов для перебування дітей у школі.

- Якщо батьки вирішили передати школі будь-які матеріальні цінності, останні мають бути взяті на облік за актом приймання-передачі з визначенням їхньої балансової вартості.
- Батьки мають можливість контролювати та перевіряти реальні потреби школи в їхньому співфінансуванні. Наявність або відсутність грошей на рахунку освітнього закладу або засновника можна перевірити через відкриті реєстри та/ або відповідний запит на отримання публічної інформації до засновника закладу. Перевірити адекватність тендерних закупівель можна через сайт ProZorro. Пересвідчитись, чи дійсно існує потреба у співфінансуванні силами батьків певних речей (мийних засобів, фарби тощо), батьки можуть, ініціювавши інвентаризаційну перевірку і створивши відповідну комісію, що перевірить фактичну наявність або відсутність речей, на закупівлю яких пропонується співфінансування.

РОЗДІЛ 2. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

МИ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ ТА УЧНІ, ВИХОДИМО З ТОГО, ЩО: ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС МАЄ БУТИ СПРЯМОВАНИЙ НА ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК І ПОДАЛЬШУ УСПІШНУ САМОРЕАЛІЗАЦІЮ УЧНЯ В ДОРΟΣЛОМУ ЖИТТІ - ЯК ОСОБИСТОСТІ, ГРОМАДЯНИНА Й ФАХІВЦЯ.

2.1 ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В МЕЖАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Організація освітнього процесу ґрунтується перш за все на академічній свободі вчителя, праві вільного вибору ним форм, методів та засобів навчання і праві вчителя на педагогічну ініціативу. Адміністрація школи, батьківська та учнівська спільноти мають усебічно сприяти реалізації цих прав вчителя.

Водночас батьки та учні (старшокласники) можуть бути ініціаторами та/або брати участь у низці питань організації освітнього процесу, зокрема:

- у межах Типового робочого плану колективно обирати предмети варіативного складника освітньої програми з урахуванням запитів більшості або профорієнтаційних перспектив;
- подавати загальношкільні, класні або індивідуальні заявки на освітні, соціальні й культурні гранти;
- залучати батьків до організації майстер-класів та лекцій про різні спеціальності, а також екскурсій на виробництва, в офіси тощо; шукати можливості для отримання якомога ширшої інформації про сучасні професії та соціальні компетентності.

Важливою умовою ефективності освітнього процесу є неупереджене, прозоре та зрозуміле оцінювання. Критерії оцінювання усних та письмових відповідей, контрольних, самостійних робіт, рефератів, проєктів тощо є прозорими, справедливими та зрозумілими для всіх. Затверджені МОН критерії оцінювання, сформульовані недвозначно та простою зрозумілою мовою, мають бути вивішені в класах, на інформаційній дошці в школі, розміщені на сайті школи тощо.

Механізмом перевірки якості освіти в школі, зокрема, може бути процедура самооцінки, яка проводиться у вигляді анонімного опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

2.2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЗА МЕЖАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Позаурочна діяльність має бути спрямована на:

- всебічний розвиток учнів, зокрема їхнього емоційного інтелекту, комунікаційних навичок, ініціативності та творчості;
- виявлення і розвиток талантів;
- налагодження та укріплення партнерських зв'язків між членами спільноти: батьками, педагогами та дітьми. Вітається і заохочується будь-яка спільна діяльність батьків і дітей, батьків і вчителів, педагогів і дітей та всіх разом: наставництво старшокласників над учнями молодших класів, “школа для батьків” під проводом учителів або адміністрації школи, гуртки, лекції та інша освітня активність для освітян і батьків, спільне дозвілля, екскурсії тощо.
- Усім учням має бути надана можливість спробувати себе в творчих видах діяльності та взяти участь у відповідних конкурсах, виставах, змаганнях тощо: критеріями участі в творчих конкурсах є не наявність відповідних навичок, а виключно бажання учня. Форма і зміст таких заходів обираються та плануються спільно з учнями; пріоритетом у виборі форм позаурочної творчої активності є побажання учнів.
- У позаурочний час учні за бажанням можуть брати участь в олімпіадах з навчальних предметів; відповідний учитель надає допомогу в підготовці. Успішна участь в олімпіадах не є обов'язком учнів; будь-який результат на олімпіаді або відмова від участі не можуть бути причиною засудження чи покарання з боку вчителя або адміністрації школи.
- Запорукою добровільної участі в позаурочній діяльності є її відкрита програма та попереднє оголошення загальношкільних учнівських заходів, що обговорюється та пропонується заздалегідь на кожен місяць, чверть або семестр. Такий порядок дає можливість охочим заздалегідь визначитись, у яких видах позаурочної діяльності вони б хотіли взяти участь. Учні та батьки можуть вносити свої пропозиції на наступний рік і брати участь у складанні програми заходів.
- Механізмом перевірки ефективності позаурочної діяльності в школі може бути опитування (анкетування) педагогів, батьків та учнів, що передбачає подальше коригування роботи з урахуванням результатів опитування.

РОЗДІЛ 3. БЕЗПЕКА В ШКОЛІ

МИ, ПЕДАГОГИ, БАТЬКИ ТА УЧНІ, ВИХОДИМО З ТОГО, ЩО: ОBOB'ЯЗКОВИМ ЕЛЕМЕНТОМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ Є ЗАДОВІЛЬНЕННЯ ДЛЯ ВСІХ ЙОГО УЧАСНИКІВ НА НАЛЕЖНОМУ РІВНІ ОСНОВНИХ ПОТРЕБ ЛЮДИНИ (ЗОКРЕМА ФІЗІОЛОГІЧНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ТА ПОТРЕБ У БЕЗПЕЦІ – ФІЗИЧНІЙ І ПСИХОЛОГІЧНІЙ).

3. 1. СПРИЯТЛИВЕ ФІЗИЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Дирекція Тернопільської ЗОШ I-III ступенів № 18 у співпраці з усією шкільною спільнотою розробляє методи та шляхи забезпечення основних фізичних потреб у шкільному середовищі.

Серед основних фізичних потреб усіх учасників освітнього процесу в шкільному середовищі є такі:

- **вільний доступ до свіжого повітря.** На великій перерві, коли дозволяють погодні умови, учні можуть виходити на шкільне подвір'я на прогулянку. Забороняється виходити за межі шкільного подвір'я.

Школа має забезпечити наявність свіжого повітря в класах під час занять, регулярне провітрювання класів під час перерви та можливість прогулянок дітей на шкільному подвір'ї під час перерв;

- **вільний доступ до питної води.** Фонтанчики або кулери з питною водою мають бути завжди доступними всім учасникам освітнього процесу в школі;
- **вільний доступ до туалета.** Шкільні туалети відповідають сучасним санітарно-гігієнічним нормам та потребам людини в повазі до її гідності.
- **доступна якісна їжа.** У школі має бути організовано гаряче харчування. Одним з критеріїв вибору оператора, що організовує роботу шкільної їдальні, має стати надання сучасного збалансованого харчування.
- **надання домедичної допомоги** здійснюється медичною сестрою в разі потреби.

3.2. БЕЗПЕЧНЕ ТА КОМФОРТНЕ ПСИХОСОЦІАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ

- Усі учасники освітнього процесу підтримують дружню, заохочувальну і комфортну атмосферу в школі та в освітньому просторі, ставляться один до одного з повагою. Психологічне насильство та жорстоке поводження з дітьми, насильство (булінгу) є неприпустимими в стосунках між усіма учасниками освітнього процесу. Правила школи та регламенти взаємодії учасників освітнього процесу передбачають комфортне психологічне середовище для всіх і кожного.
- У школі організовується психологічна та соціально-педагогічна підтримка для учнів. Психологічний супровід освітнього процесу здійснює практичний психолог. Соціальний педагог забезпечує соціально-правовий захист учасників освітнього процесу. Психологічна служба закладу діє згідно Положення про психологічну службу. Для її роботи у закладі наявний кабінет практичного психолога .
- Інструментом вимірювання рівня психологічного комфорту в школі може стати анкетування всіх учасників освітнього процесу.
- Проблеми з порушенням правил дружності та взаємоповаги в школі вирішуються на рівні адміністрації школи. Наказом по школі призначена особа з протидії жорстокого поводження з дітьми, насильства (булінгу) та затверджений Порядок розгляду заяв та розв'язання випадків жорстокого поводження з дітьми, насильства (булінгу) . Шкільна процедура розв'язання конфліктів не позбавляє особу права звернутись до суду або до освітнього омбудсмена.

3.3. НЕЗНАЧНІ І ЗНАЧНІ ПОРУШЕННЯ

Незначні порушення

Незначні порушення — це ті, які не несуть небезпеки для життя і здоров'я, але негативно впливають на атмосферу в класі: порушення шкільних правил, словесні образи, приниження, глузування, ненормативна лексика, жбурляння предметами, грубість, агресивна поведінка, неповага, обман, фальсифікація, плагіат, зухвала поведінка, опір педагогам, нецільове використання електроніки, комп'ютерів, Інтернет, публічний показ прихильності, зневага учнівських обов'язків, недотримання правил безпеки.

Заходи, що можуть бути застосовані у разі незначних порушень:

- Навчання відповідальності за свої дії.
- Навчання альтернативному вибору, який матиме позитивні результати.
- Написання пояснювальної записки (Think paper).
- Витримка часу (тайм-аут).
- Виховна розмова з класним керівником.
- Написання листа вибачення.
- Затримання після занять.
- Спілкування з батьками по телефону, листуванням або персональна зустріч.
- Консультація практичного психолога, соціального педагога.
- Зустріч учня з директором школи.

Значні порушення

До таких відносяться: залякування (у тому числі в інтернеті), булінг (цькування), загроза інформаційній безпеці школи та його інформаційно-комунікаційній системі, погроза фізичним насильством чи насильством сексуального характеру, заподіяння шкоди іншим у результаті бійки, дискримінація, расизм, сексизм, куріння, наявність або вживання алкоголю або наркотиків, крадіжки, вимагання, вандалізм, загроза заподіяння шкоди, володіння порнографічними матеріалами, володіння зброєю або копією зброї та інші серйозні порушення.

Заходи, що можуть бути застосовані у разі значних порушень:

- Невідкладна зустріч з батьками.
- Укладання з учнем поведінкового контракту.
- Відшкодування збитку шкільного майна.
- Передача справи на розгляд відповідних органів влади (поліція, прокуратура).
- Розгляд заяв від постраждалих. Адміністративна відповідальність. Штраф.

За поведінку дитини у школі та на її території відповідальність несуть батьки.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Контроль за виконанням цього Меморандуму проводиться сторонами, що його підписали.
2. Цей Меморандум діятиме з моменту його підписання Сторонами .
3. Сторони забезпечать максимальну прозорість та відкритість своїх відносин у рамках реалізації положень цього Меморандуму. При цьому Сторони повинні в розумних межах докладати всіх зусиль для захисту інформації, що носить конфіденційний характер та ідентифікована будь-якою із Сторін як така, від розголошення будь-яким третім особам.
4. Будь-які зміни та доповнення до цього Меморандуму вносяться за погодженням Сторін, викладаються в окремому документі та підписуються уповноваженими представниками Сторін.
5. Цей Меморандум укладено на дванадцяти аркушах у трьох примірниках, кожен з яких має однакову силу і зберігається у сторін.

Директор

Тернопільської ЗОШ

І-ІІІ ступенів № 18

Руслан ЗАБРОЦЬКИЙ

_____ 2025 р.

Голова

ради школи

Анжела БУТИН

«__» ____ 2025 р.

Мер

школи

Яна БІЛОУС

«__» ____ 2025 р.